

Čís. 3031.

Obor působnosti zodpovědného redaktora.

Úřadem schválený zodpovědný redaktor musí zastávat povinnosti jemu podle zákona náležející (čl. III. zák. čís. 142/68, § 6 zák. čís. 124/24) vezdy sám; nemůže tuto povinnost svémocně přesunouti na jinou osobu; i když pověří takovou osobu úkoly jemu náležejícími, ručí sám před zákonem za poklesky byť i z nedbalosti nebo neznalosti jeho náhradníka; jeho zodpovědnost by odpadla toliko, kdyby i při použití potřebné péče bez jeho zavinění (na př. náhlým těžkým onemocněním, živelní pohromou a pod.) mu bylo znemožněno, dostáti redaktorské povinnosti.

Nastane-li nutnost ustanovit náhradníka (na př. jde-li zodpovědný redaktor na dovolenou), musí býti tato změna způsobem v § 10 odst. třetí tisk. zák. předepsaným příslušnému úřadu včas a řádně oznámena; toto oznámení děje se na úředním místě samém a nesplní se prostým odevzdáním jeho na poštu.

(Rozh. ze dne 2. ledna 1928, Zm I 426/27.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti soukromých obžalobců do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 27. dubna 1927, jímž byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti cti podle §§ 488 a 491 tr. zák., pokud se týče pro přestupek zanedbání povinné péče podle čl. III. zákona ze dne 15. října 1868, čís. 142 ř. zák. a § 6 zákona čís. 124/24 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil do první stolice, by ji v tříčlenném senátě znovu projednala a rozhodla, dbajíc při tom útrat řízení zrušovacího.

D ů v o d y:

Napadený rozsudek obsahuje sprostňující výrok ve dvojím směru: Především sprostňuje obžalovaného zodpovědného redaktora z obžaloby pro přečin bezpečnosti cti ve smyslu §§ 488 a 491 tr. zák., vycházej z předpokladu, že obžalovaný, když článek vyšel, byl na dovolené a že tedy článek nenapsal, nečetl a nedal do tisku; tento výrok stížnost soukromého obžalobce nenapadá a netřeba se jím proto dále zabývat. Kromě toho vylučuje však i zavinění obžalovaného s hlediska přestupku zanedbání povinné péče redaktorské podle § 6 tisk. nov.; proti tomuto výroku směřují podle svého obsahu výtky zmateční stížnosti soukromého

obžalobce a tu jí nelze upříti oprávnění, pokud po právní stránce vytýká dotyčnému sprostředkujícímu výroku mylný výklad zákona s hlediska důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. Úvahy, jež vedly kmetský soud k tomu, že odmítl zavinění zodpovědného redaktora se stanoviska § 6 tisk. nov., jsou v podstatě tyto: a) zanedbání redaktorské péče podle § 6 tisk. nov. jest trestným jen, pokud mělo za následek, že zpráva byla pojata do tisku; ustanovení § 6 jest odlišným od předpisů tiskového zákona ze dne 17. prosince 1862, zejména pokud se týče jeho předpisů §§ 10 a 11; porušení těchto předpisů, rázu pořádkového v zájmu udržení evidence tiskopisů a osob na nichúčastněných, nepadá na váhu při řešení otázky zavinění redaktora s hlediska § 6 tisk. nov.; opomenul-li obžalovaný oznámiti patřičně úřadu změnu v osobě zodpovědného redaktora, spočívající v souzeném případě v tom, že po dobu dovolené obžalovaného, trvající jeden měsíc, byl pověřen úkolem zodpovědného redaktora náhradník, redaktor Robert D., prohřešil se snad proti předpisům §§ 10 a 11 tiskového zákona; s hlediska § 6 tiskové novely nelze ho však pro toto opomenutí činiti zodpovědným, ježto již skutečným ustanovením zástupce v redakci s hlediska § 6 uv. zák. bylo dostatečně postaráno o to, kdo má převzít redigování časopisu a tím také nésti zodpovědnost, to tím více, ježto bylo učiněno i opatření, že tuto změnu »má oznámiti úřadům další redaktor N.«. Napadený rozsudek však uvažuje dále i o možnosti, že by tato opatření mohla býti pokládána za nedostatečná s hlediska povinností, náležejících podle § 6 tisk. nov. zodpovědnému redaktoru, a zjišťuje b) pro případ, že by zodpovědný redaktor ručil podle § 6 tisk. nov., pokud úřadům změnu v osobě redaktora neoznámil, když odcházel na dovolenou, že i za těchto předpokladů není zavinění obžalovaného prokázáno, ježto oznámení o této změně bylo policejnímu ředitelství skutečně včas poštou zasláno. Tyto úvahy jsou, jak stížnost, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř. právem uplatňuje, veskrze právně pochybené. Kmetský soud především nevystihuje správně úkoly náležející podle zákona zodpovědnému redaktoru. Účelem instituce zodpovědného redaktora jest, by s ohledem na rozsah a význam veřejného tisku v denním životě a s ohledem na nebezpečí hrozící následkem toho veřejnému pořádku, pokud by jím prošly do veřejnosti zprávy patřičně nekontrolované a zákonům se příčí, zjednána byla záruka, že vše, co se v tisku uveřejňuje, bylo přesně a bedlivě vhodné, vrchnosti oznámenou a jí výslovně nebo mlčky schválenou osobou zkoumáno tou měrou, by do tiskopisu nebyl pojat článek s hlediska trestního zákona závadný. Z této povahy postavení zodpovědného redaktora vysvitá jeho úkol, by veškeré články a statě tvořící obsah tiskopisu bedlivě četl a zkoumal co do jejich nezávadnosti s hlediska trestního zákona; by pečoval o to, by mu tato přesná kontrola též byla umožněna; by tedy učinil patřičná opatření, by nebylo v časopise nic uveřejněno bez jeho vědomí a schválení, a by posléze vykonával tuto kontrolu sám osobně a nepřetržitě, ježto jedině on ve své vlastnosti jako vrchností schválený zodpovědný redaktor ručí podle zákona za případné zanedbání úkolů takto vytčených. Důsledkem takto

vymezeného oboru působnosti zodpovědného redaktora jest, že se nemůže zhostiti povinností podle zákona mu náležejících prostě tím, že pověří samostatně jinou osobu zkoumáním obsahu tiskopisu a jeho »redakcí« vůbec, neboť pouze »zodpovědného redaktora« stíhá zodpovědnost podle § 6 tisk. nov., a byl by důkaz, že skutečně za něho vykonává kontrolu jiná osoba, než ona, jež ve smyslu § 10 tisk. zák. úřadu bezpečnosti byla jako zodpovědný redaktor oznámena a jí schválena, bezpodstatný, ježto úkoly zodpovědného redaktora nejsou jednostranně bez souhlasu příslušného úřadu přenesitelné a osoba, zodpovědným redaktorem svémocně pověřená redigováním listu, nemůže býti za zanedbání, mající v zápětí, že byl do tiskopisu pojat článek, jenž zakládá přečin nebo zločin, podle doslovu předpisu § 6 tisk. nov. vůbec brána v trestní zodpovědnost. Je tedy patrné, že úřadem schválený zodpovědný redaktor musí zastávati své povinnosti vždy a kdykoli sám; že nemůže tuto povinnost svémocně přesunovati na jinou osobu; že tedy i v případě, když takovou osobu pověřil úkoly jemu náležejícími, ručí sám před zákonem za poklesky byť i z nedbalosti nebo z neznalosti jeho náhradníka, a že by jeho zodpovědnost odpadla toliko, kdyby i při použití potřebné péče bez jeho zavinění, na příklad náhlým těžkým onemocněním, živelní pohromou a pod. mu bylo znemožněno, dostáti redaktorské povinnosti. S těchto hledisek je patrná na první pohled pochybenost úvah kmetského soudu, uvedených shora pod bodem a); neudržitelnost dotyčného názoru — vykonávání redaktorské péče samostatným pověřením jiné osoby redigováním listu — vysvítá nejlépe z toho, že by vlastně takto účel zákonem zamýšlený mohl býti naprosto zmařen; neboť, jak již zdůrazněno, jest podle § 6 tisk. nov. osobou před zákonem zodpovědnou toliko zodpovědný redaktor, příslušnému úřadu podle § 10 tisk. zák. oznámený a jím schválený; jiná osoba, jiný redaktor — ať si osoboval úkony zodpovědného redaktora sám, ať byl jimi zodpovědným redaktorem pověřen, — nepřichází jako obviněný ve smyslu § 6 tisk. nov. vůbec v úvahu, ježto tento předpis má na mysli toliko zodpovědného redaktora ve smyslu § 10 tisk. zák.; je na snadě, že by tedy v důsledcích právního nazírání rozsudkového vlastně zákonem sledovaná pečlivá a nepřetržitá kontrola obsahu periodického tiskopisu osobou úřadu zodpovědnou mohla býti vůbec zmařena, pakli by zodpovědný redaktor vyhověl svým povinnostem redaktorským již tím, že přesunul tyto povinnosti samostatně na osobu jinou, před zákonem nezodpovědnou. V důsledcích toho nutno tedy zdůrazniti, že zodpovědnému redaktoru, nastane-li nutnost ustanoviti náhradníka, jako na příklad v souzeném případě, než šel obžalovaný na jednoměsíční dovolenou, náleží, chce-li býti prost povinnosti podle § 6 tisk. nov. jemu uložené, by způsobem v § 10 odst. třetí tisk. zákona předepsaným tuto změnu příslušnému úřadu včas a řádně oznámil.

Po této stránce dopouští se napadený rozsudek další podstatné chyby, pokud se domnívá, že předpisu tomu vyhověno bylo již tím, že dotyčné oznámení bylo prostě — nedoporučeně — podáno na poštu. Oznámení předepsané odst. třetím § 10 tisk. zák. má důležitý význam,

poněvadž na jeho podkladě jest úřadu bezpečnosti rozhodnouti o tom, zda lze osobu navrženou jako náhradníka za zodpovědného redaktora v této vlastnosti potvrditi; bude snad třeba o způsobilosti nově navrženého zodpovědného redaktora konati úřední šetření, a zjistiti, zda vyhovuje všem v § 12 tisk. zák. předpokládaným podmínkám, a pak teprve lze učiniti rozhodnutí, zda se schvaluje čili nic, o čemž se dá straně vědomost buďto přímo neb mlčky, pokud v osmi dnech po oznámení úřad bezpečnosti nic neučinil. Volí-li se pro takové oznámení, tvořící podklad pro důležité rozhodnutí úřadu bezpečnosti, způsob prostého podání na poštu, které neposkytuje dostatečné záruky, že oznámení dojde vůbec anebo včas (viz třetí odst. § 10 tisk. zák., podle něhož musí býti změna oznámena dříve, než se spis vydá, a byla-li změna nepředvídaná, ve třech dnech), příslušného úřadu, neuchrání se tím podatel trestní zodpovědnosti, neboť význam »oznámení« podle § 10 tisk. zák. nelze vykládati jinak, než že oznámení děje se na úředním místě samém a nesplní se prostým odevzdáním jeho na poštu. Nevyhověl-li však obžalovaný všem v tomto směru mu jako zodpovědnému redaktoru též náležejícím povinnostem, postarati se o to, by osoba zodpovědného redaktora náhradníka byla včas a řádně oznámena bezpečnostnímu úřadu, — názor odvodního spisu, že tato povinnost náleží toliko vydateli, je pochybený, poněvadž první odstavec § 10 tisk. zák. má na mysli pouze případ vydávání nového periodického tiskopisu, a poněvadž by pak trestní sankce § 11 tisk. zák. byly nepochopitelný — nepřestal vůbec jeho závazek podle § 6 tisk. zák., dbáti o obsah článků v periodickém tiskopisu uveřejněných a nezakládá též jeho trestní zodpovědnost s tohoto hlediska, když oznámení příslušného úřadu nedošlo a jím o osobě nového redaktora vůbec nebylo a nemohlo býti rozhodnuto. Napadený rozsudek též uvažuje o sdělení policejního ředitelství v P., že změna redaktora mu hlášena nebyla, a vyslovuje názor, že tím ještě není vyvráceno, že ohlášení změny na policejní ředitelství došlo, ježto není vyloučena možnost, že oznámení bylo u ředitelství nějak založeno neb uniklo jinak z evidence; leč tyto úvahy jsou důsledkem právně mylného nazírání soudu, že stačí podati oznámení na poštu — což se, jak svědek N. udal, kromě toho stalo v souzeném případě nedoporučeným dopisem, který vhodil do některé poštovní schránky — kdežto ve skutečnosti, jak doličeno, se předpokládá, že se oznámení mělo státi takovým způsobem, by skutečně bylo odevzdáno na úředním místě samotném; pokud by se napotom ztratilo nedopatřením tohoto úřadu, byl by ovšem pachatel prost zavinění; o možných náhodách, jimž vydáno bylo oznámení za dopravy a při případném doručení poštou, soud však vůbec neuvažoval, vycházeje z mylného předpokladu právního, že tímto podáním na poštu bylo povinnosti, učiniti oznámení, již plně vyhověno. Aniž proto bylo třeba zabývati se dalšími námitkami zmateční stížnosti v otázce, zda oznámení vůbec bylo dáno na poštu, ježto se obžalovaný až v pokročilém období trestního řízení vytasil s tvrzením, že i na policejní úřad bylo učiněno oznámení a to poštou, a že změna na tiskopise samotném nebyla vyznačena po dobu dovolené — kteréžto posléze

uvedené okolnosti o sobě nelze ovšem přikládati význam stížností tvrzený, jakoby již následkem tohoto opomenutí původní redaktor, obžalovaný, i nadále bezvýjimečně ručil za obsah tiskopisu — bylo již pro uvedené právní nedostatky rozsudku zmateční stížnosti vyhověti; napadený rozsudek zrušiti jako zmatečný a, ježto — jak zdůrazněno — stížnost sama nenapadá zjištění, že obžalovaný článek nenapsal, nečetl ani do tisku nedal, věc vrátiti soudu první stolice, by ji v tříčlenném senátě s hlediska přestupku § 6 tisk. nov. znovu projednal a rozhodl. Sluší posléze k námitce zmateční stížnosti, že nalézací soud nevyřídil celou obžalobu, podotknouti, že by ovšem stylisace rozsudkového výroku mohla připouštěti jisté pochybnosti o tom, zda se sprostující výrok vztahuje na celý obsah obžalobou pozastaveného článku, ježto se zcela zbytečně ve výroku vedle okolností, sloužících k označení článku (datum, časopis, titul) uvádí jedna z jeho souvislosti vytržená věta, leč z důvodů rozsudečných je patrné, že soud si povšiml celého článku a, že obzvláště i ve všech stížností zdůrazňovaných místech článku vidí ztělesněnu skutkovou podstatu přečinu podle § 488 a 491 tr. zák. Nelze tedy tvrditi, že soud nevyřídil celou obžalobu. Ostatně bude na soudu první stolice, by se v novém řízení této nepřesnosti vyvaroval a bude též jeho úkolem, by se vypořádal s obhajobou obžalovaného, nesoucí se k důkazu pravdy podle § 490 tr. zák., pokud se týče pravděpodobnosti podle § 4 tiskové novely.

Čís. 3032.

Strážník dráhy jest oprávněn zakročiti proti pachateli, neuposlechnuvšímu jeho služebního nařízení, by popojel s vozem, stojícím na kolejích dráhy a uvolnil je, by bylo lze je uzavřítí před blížícím se vlakem; požívá ochrany § 68 tr. zák., i když sám se pokusil povoz odstraniti (popojeti).

(Rozh. ze dne 4. ledna 1927, Zm I 585/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 5. srpna 1927, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle § 81 tr. zák. a přestupkem podle § 312 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Po věcné stránce (čís. 9 a) § 281 tr. ř.) namítá stěžovatel, že neměl býti odsouzen pro zločin podle § 81 tr. zák., proto, že prý 1. soud nezjistil, že železniční strážník P. jest osobu vrchnostenskou podle § 68 tr. zák. Zmateční stížnost připouští, že byl jako strážník oprávněn zavřítí závary, po případě dáti varovná znamení, byla-li v obvodě jeho působ-